

46

ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΥΓΕΙΑΣ

Το 30% των περιστατικών καρκίνου μπορεί να προληφθεί

Ο καρκίνος αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα δημόσιας υγείας και μία από τις κυριότερες αιτίες θανάτου παγκοσμίως. Παρά τη σημαντικά πρόοδο που έχει επιτευχθεί τα τελευταία 20 χρόνια τόσο στη διάγνωση όσο και στη θεραπεία της νόσου, οι επιπτώσεις του καρκίνου θα συνεχίσουν να αυξάνονται ως το 2050, ενώ υπολογίζεται ότι περίπου 9,5 εκατομμύρια άνθρωποι πεθαίνουν κάθε χρόνο εξαιτίας κάποιας κακοήθειας. Παράλληλα, οι συνέπειες της νόσου είναι πολυδιάσπαστες και επεκτείνονται σε κοινωνικοοικονομικό επίπεδο, με σημαντική επίπτωση στις οικογένειες και τους φροντιστές κάθε ασθενούς, ενώ ταυτόχρονα το κόστος για την αντιμετώπιση του καρκίνου ξεπερνά παγκοσμίως το 1,1 τρις. δολάρια.

Περίπου το 30% των περιστατικών καρκίνου μπορεί να προληφθεί. Επιπλέον, απαιτείται διαρκής ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού για τα υπάρχοντα προγράμματα προσημοματικού ελέγχου του καρκίνου, αλλά και τα συμπτώματα της νόσου που μπορεί να οδηγήσουν σε έγκαιρη διάγνωση και καλύτερη έκβαση. Στο πλαίσιο αυτό, η 4η Φεβρουαρίου έχει καθιερωθεί από τη Διεθνή Ένωση για τον Έλεγχο του Καρκίνου (UICC) ως η Παγκόσμια Ημέρα κατά του Καρκίνου. Πρόκειται για παγκόσμια πρωτοβουλία που καθιερώθηκε το 2000 στη Διεθνή Σύνοδο για τον Καρκίνο στο Παρίσι και έκτοτε εορτάζεται σε πάνω από 100 χώρες του κόσμου.

Γράφει η
Θεοδώρα
Ψαλτοπούλου

Καθηγήτρια Θεραπευτικής,
Επιδημιολογίας
και Προληπτικής Ιατρικής,
Ιατρική Σχολή Εθνικού
και Καποδιστριακού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Η Παγκόσμια Ημέρα κατά του Καρκίνου το 2023 σηματοδοτεί τη δεύτερη χρονιά της τριετούς εκστρατείας για τη μείωση του κόστους στη φροντίδα κατά του καρκίνου ώστε να αμβλυθούν οι ανισότητες στην παροχή ιατρικών υπηρεσιών στους ασθενείς. Πρέπει να σημειωθεί ότι το 70% των θανάτων από καρκίνο καταγράφεται σε χώρες με χαμηλό εισόδημα. Την πρώτη χρονιά της εκστρατείας αναγνωρίστηκαν τα εμπόδια που μπορεί να υπάρχουν σε κάθε χώρα για την απρόσκοπτη πρόσβαση σε ιατρική φροντίδα για τους ασθενείς. Φέτος, ο εορτασμός της Παγκόσμιας Ημέρας κατά του Καρκίνου αποσκοπεί να φέρει κοντά ασθενείς, επιστημονικές οργανώσεις, συλλόγους ασθενών και κρατικούς φορείς σε δράσεις που θα αναδείξουν το ζήτημα της ισότιμης πρόσβασης των ασθενών σε υπηρεσίες υγείας. Επίσης, στους στόχους της Ημέρας είναι να εορταστεί η πρόοδος που έχει συμβεί όχι μόνο στα κανστόμια φάρμακα και ιατρικά μηχανήματα για τη διάγνωση και αντιμετώπιση του καρκίνου, αλλά και στις μικρές καθημερινές δράσεις που μπορούν να βελτιώσουν τη ζωή των ασθενών.

Ειδικά, η Διεθνή Ένωση για τον Έλεγχο του Καρκίνου θα εστιάσει στο πως καθημερινές συνήθειες όπως το κάπνισμα, η κατάχρηση αλκοόλ, η κατανάλωση επεξεργασμένων τροφών και η παχυσαρκία μπορούν να ευθύνονται για ένα σημαντικό ποσοστό θανάτων από καρκίνο. Επιπλέον, θα διερευνηθούν οι πλέον κατάλληλες στρατηγικές για τη μείωση αυτών των παραγόντων κινδύνου, που θα έχει ως αποτέλεσμα την πρόληψη εκατομμυρίων νέων περιπτώσεων καρκίνου στον κόσμο. Είναι σημαντικό να αναδειχθεί πως μικρές δράσεις σε επίπεδο ατόμου αλλά και κοινότητας μπορεί να έχουν μεγάλη επίδραση στη μείωση των θανάτων από τη νόσο.

Μεταξύ των διεθνών οργανισμών που ασχολούνται με την έρευνα και τη θεραπεία του καρκίνου είναι κοινή διαπίστωση ότι είναι απαραίτητη η διεθνής συνεργασία, η ενίσχυση της έρευνας, η εξασφάλιση της διάχυσης της ερευνητικής πληροφορίας στον μέγιστο δυνατό βαθμό και η εκπαίδευση νέων βασικών και κλινικών ερευνητών για τη βέλτιστη αντιμετώπιση του καρκίνου. Ηδη έχει υπάρξει σημαντική πρόοδος σε διάφορους τομείς. Ο εμβολιασμός για τον ιό HPV είναι ένα από τα παραδείγματα, καθώς μπορεί να αποτρέψει την εμφάνιση καρκίνου τραχήλου της μήτρας, αλλά και άλλων νεοπλασμάτων που σχετίζονται με τη μόλυνση από τον HPV. Και μπορεί η επίπτωση της νόσου να μειώνεται στον Δυτικό κόσμο, αλλά ο καρκίνος τραχήλου της μήτρας αποτελεί μία από τις κυριότερες, αν όχι την πρώτη αιτία θανάτου σε πολλές χώρες της Υποσαχάριας Αφρικής και της Νοτιοανατολικής Ασίας.

Σημαντικές είναι και οι εξελίξεις για την αντιμετώπιση του καρκίνου. Η ανοσοθεραπεία είναι η θεραπευτική προσέγγιση η οποία επανακινητοποιεί το ανοσοποιητικό σύστημα του ασθενούς έναντι των καρκινικών κυττάρων. Αυτού του είδους η ανοσοθεραπεία είναι αποτελεσματική για την αντιμετώπιση συχνών νεοπλασμάτων, όπως μελάνωμα, καρκίνος των πνευμόνων, καρκίνος ενδομητρίου, καρκίνος νεφρού, ουροθηλιακός καρκίνος κ.ά. Άλλες μορφές αποτελεσματικής ανοσοθεραπείας είναι η θεραπεία με CAR-T κύτταρα που στηρίζεται στην ενεργοποίηση των T-λεμφοκυττάρων του ασθενούς εναντίον συγκεκριμένων στόχων που βρίσκονται πάνω στα καρκινικά κύτταρα. Ενδιαφέρον παραμένει και η ανάπτυξη mRNA εμβολίων για την αντιμετώπιση του καρκίνου. Σήμερα έχουμε στη διάθεσή μας φάρμακα που στοχεύουν εκλεκτικά σηματοδοτικά μονοπάτια των καρκινικών κυττάρων με στόχο την καταστροφή αυτών χωρίς να επηρεαστούν τα φυσιολογικά κύτταρα.

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να επικεντρωθούμε στις παρακάτω δράσεις ώστε να έχουμε ακόμα καλύτερα αποτελέσματα για την πρόληψη, την έγκαιρη διάγνωση και την αντιμετώπιση του καρκίνου:

1. Καλύτερος προσδιορισμός παραγόντων κινδύνου για εμφάνιση καρκίνου.
2. Ανάπτυξη Εθνικού Μητρώου Καρκίνου.
3. Ισότιμη και απρόσκοπτη πρόσβαση σε νέες αντικαρκινικές θεραπείες.
4. Δημιουργία πλαισίου αξιολόγησης και αποζημίωσης εξετάσεων ανίχνευσης βιοδεικτών που είναι απαραίτητοι για την εξατομικευμένη διάγνωση και θεραπεία του καρκίνου.
5. Ενίσχυση των κλινικών μελετών.
6. Ενθάρρυνση συνεργασίας μεταξύ εμπλεκόμενων επιστημονικών φορέων, ιατρικής κοινότητας, βιομηχανίας, των συλλόγων ασθενών και κοινωνίας των πολιτών.

